

İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç

Madde 1 – (1) Bu yönergenin amacı, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'nin birimlerinde her tür bilimsel araştırma, çalışma, yayın ve etkinliklerde uyulması gereken bilim etiği kurallarını ve Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun görev, yetki, sorumluluk ve çalışma usullerini belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 – (1) Bu yönerge,

- İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi mensuplarınca yapılan veya kişilerce yürürlükteki mevzuat hükümleri uyarınca yardımcı doçentlik, doçentlik veya profesörlük unvanının elde edilmesi aşamasında ve sonrasında yapılan her tür bilimsel araştırma ve çalışmalar ile gerçekleştirilen bilimsel etkinlikler, desteklenen ve/veya yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,
- Lisans, Yüksek lisans, doktora veya tıpta/dış hekimliğinde uzmanlık öğrenciliği sırasında yapılan tez ve bilimsel yayınlar ile yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,
- İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi mensuplarınca yurtiçinde ve yurtdışında her çeşit basın, görsel ve işitsel yayın organlarında yayımlanan ya da yayımlanmak üzere gönderilmiş olan her tür yayımla ilgili yayın etiği sorunlarını,
- İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi mensuplarınca bilimsel araştırmalarda kullanılacak deneklerde ve ekoloji ile ilgili çalışmalarda yapılan etik ihlallerini kapsar.

Dayanak

Madde 3 – (1) Bu Yönerge 2547 sayılı Kanununun 14. ve 65. Maddeleri ile Yükseköğretim Kurulu Genel Kurul'un 29.08.2012 tarihli toplantısında alınan 2012.18.946 sayılı kararı ile kabul edilen Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi' ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 – (1) Bu Yönergede geçen;

- Başkan: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurul başkanını,
- Bilim Alanı: Sağlık, Fen ve Mühendislik, Sosyal ve Beşeri Bilimleri,
- Birim: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'ne bağlı tüm akademik birimleri,
- Denek: üzerinde araştırma, inceleme, deney veya değerlendirme yapılan canlı varlıkları,
- Etik Kurul: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunu,
- Mensup: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi akademik personeli ile öğrencilerini,
- Rektör: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Rektörü'nü,
- Sekretarya: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurul Sekretaryasını,
- Senato: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Senatosu'nu,
- Üniversite: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'ni,

k) Üye: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu üyesini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma Etiği, Yayın Etiği ve Akademik Değerlendirmelere İlişkin Temel İlkeler

Bilimsel Araştırma Etiğine İlişkin Temel İlkeler

Madde 5 – (1) Her çeşit bilimsel araştırmada uyulacak temel ilkeler şunlardır:

- Veriler, bilimsel yöntemlerle elde edilir. Bunların değerlendirilmesinde, yorumunda ve kuramsal sonuçların elde edilmesinde bilimsel yöntemlerin dışına çıkılamaz, sonuçlar saptırılamaz, elde edilmemiş sonuçlar araştırma sonuçlarıymış gibi gösterilemez.
- İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda ve diğer klinik araştırmalarda Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan, 13.02.2013 tarih ve 28617 sayılı İlaç Biyolojik Klinik Araştırmalar Yönetmelik hükümleri göz önünde bulundurulur.
- Sosyal ve beşeri bilimlerde yapılacak anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların rızası alınır. Araştırma, bir kurumda yapılacaksa, katılımcıların rızasından sonra bağlı buldukları kurumun izni alınır.
- Araştırma ve deneylerin, hayvan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar vermemesi temel ilkedir. Çalışmalara başlanılmadan önce gerekli izinler yetkili birimlerden yazılı olarak alınır. Bu çerçevede uluslararası beyanname hükümleri ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuat hükümleri göz önünde bulundurulur.
- Araştırmacılar ve yetkililer, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirmek ve uyarmakla yükümlüdür.
- Araştırmacılar, kendi vicdanî kanaatlerine göre zararlı sonuçlara ve/veya onaylamadıkları uygulamalara yol açabilecek araştırmalara katılmama hakkına sahiptir.
- Yapılacak çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgilerin, izin verildiği ölçüde ve şekilde kullanılması, gizliliğine riayet edilmesi ve korunması sağlanır.
- Bilimsel araştırma için tahsis edilen imkân ve kaynaklar amacı dışında kullanılamaz.

Yayın Etiğine İlişkin Temel İlkeler

Madde 6 – (1) Her çeşit bilimsel yayında uyulacak temel ilkeler şunlardır:

- Bilimsel araştırmanın tasarlanması, planlanması, yürütülmesi ve yayına hazırlanması aşamalarında katkıda bulunmamış kişiler, yazar isimleri arasında gösterilemez.
- Bilimsel yayınlarda bir çalışmadan yararlanırken, bilimsel atıf kurallarına uygun olarak kaynak gösterilir.
- Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tezler veya çalışmalar, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanılamaz.
- Evensel olarak tanınan bilim kuramları, bilim alanlarının temel bilgileri, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermeler dışında hiçbir çalışmanın tümü veya bir bölümü, izin alınmadan ve asıl kaynak gösterilmeden çeviri veya özgün şekliyle yayımlanamaz.

Akademik Değerlendirmelere İlişkin Temel İlkeler

Madde 7 - (1) Her çeşit akademik değerlendirmede uyulacak temel ilkeler şunlardır:

- Akademik hayatın bütün aşamalarında, öğretim ve akademik değerlendirmeler bilimsel liyakat kriterlerine göre yapılır.
- Akademik ilerleme ve ödül jürilerinde bilimsel liyakat kriterlerinin dışına çıkmak, kişileri kayırmak, bilimsel eleştiri sınırlarını aşarak kişilerin kimlik ve kişiliğine yönelik saldırılarda

bulunmak, haksız menfaat sağlamak, sahtecilik, kopyacılık, vb. eylemlerde bulunulamaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler

Etiğe aykırı eylemler

Madde 8 – (1) Bilim araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemler şunlardır:

- a) **İntihal:** Başkalarının fikirlerini, metotlarını, verilerini, uygulamalarını, yazılarını, şekillerini veya eserlerini sahiplerine bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseriymiş gibi sunmak,
- b) **Sahtecilik:** Araştırmaya dayanmayan veriler üretmek, sunulan veya yayınlanan eseri gerçek olmayan verilere dayandırarak düzenlemek veya değiştirmek, bunları rapor etmek veya yayımlamak, yapılmamış bir araştırmayı yapılmış gibi göstermek,
- c) **Çarpıtma:** Araştırma kayıtları ve elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan yöntem, cihaz ve materyalleri kullanılmış gibi göstermek, araştırma hipotezine uygun olmayan verileri değerlendirmeye almamak, ilgili teori veya varsayımlara uydurmak için veriler ve/veya sonuçlarla oynamak, destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını tahrif etmek veya şekillendirmek,
- d) **Tekrar yayım:** Bir araştırmanın aynı sonuçlarını içeren birden fazla eseri doçentlik sınavı değerlendirmelerinde ve akademik terfilerde ayrı eserler olarak sunmak,
- e) **Dilimleme:** Bir araştırmanın sonuçlarını araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde, uygun olmayan biçimde parçalara ayırarak ve birbirine atıf yapmadan çok sayıda yayın yaparak doçentlik sınavı değerlendirmelerinde ve akademik terfilerde ayrı eserler olarak sunmak,
- f) **(Değişik 22.11.2016 tarihli, 2016/26-02 sayılı Senato Kararı) Haksız yazarlık:** Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek, aktif katkısı olan kişileri yazarlar arasına dâhil etmemek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini yayım sırasında veya sonraki baskılarda eserden çıkarmak, aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmek, akademik atama ve yükseltme başvurularında bilimsel araştırma ve yayınlara ilişkin yanlış veya yanıltıcı beyanda bulunmak,
- g) **(Değişik 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı) Diğer etik ihlali türleri:**
  - 1) Destek alınarak yürütülen araştırmalar sonucu yapılan yayınlarda destek veren kişi, kurum veya kuruluşlar ile bunların katkılarını belirtmemek,
  - 2) Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tez veya çalışmaları, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanmak,
  - 3) İnsan ve hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalarda etik kurallara uymamak, yayınlarda hasta haklarına saygı göstermemek,
  - 4) İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda ve diğer klinik araştırmalarda ilgili mevzuat hükümlerine aykırı davranmak,
  - 5) İncelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri eser sahibinin açık izni olmaksızın yayımlamadan önce başkalarıyla paylaşmak,
  - 6) Bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, mekanları, imkanları ve cihazları amaç dışı kullanmak,
  - 7) Dayanaksız, yersiz ve kasıtlı olarak etik ihlal isnadında bulunmak,
  - 8) Bilimsel bir çalışma kapsamında yapılan anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların açık rızasını almadan ya da araştırma bir kurumda yapılacaksa ayrıca kurumun iznini almadan elde edilen verileri yayımlamak,
  - 9) Araştırma ve deneylerde, çalışmalara başlamadan önce alınması gereken izinleri yetkili birimlerden yazılı olarak almamak,

- 10) Araştırma ve deneylerde mevzuatın veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ilgili araştırma ve deneylere dair hükümlerine aykırı çalışmalarda bulunmak,
- 11) Araştırmacılar ve yetkililerce, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirme ve uyarma yükümlüğüne uymamak,
- 12) Bilimsel çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgileri, izin verildiği ölçüde ve şekilde kullanmamak, bu bilgilerin gizliliğine riayet etmemek ve korunmasını sağlamamak
- 13) Akademik atama ve yükseltmelerde bilimsel araştırma ve yayınlara ilişkin yanlış veya yanıltıcı beyanda bulunmak,
- 14) Bir başkasının özgün üslup ve ifadesinin aynen kullanmamak şartıyla, anonim bilgilerin, bilim alanlarının temel bilgilerinin, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermelerin çalışmalarda kullanılması etik ihlal olarak değerlendirilemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurullarının Oluşumu, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları

Kurulun oluşumu

Madde 9 – (1)(Değişik 04.09.2013 tarihli, 2013/30-02 sayılı Senato Kararı) Etik Kurulu, sosyal ve beşeri bilimler, fen ve mühendislik bilimleri ve sağlık bilimlerinin her birinden farklı alanlarda görev yapan profesör unvanına sahip Üniversite öğretim üyeleri arasından Üniversite Yönetim Kurulunun önereceği adaylardan Rektör tarafından iki yıllık süreyle görevlendirilen en az beşer üyeden oluşur.

(2) Gerekli görülmesi halinde çalışmaların verimliliğini sağlamak amacıyla farklı bilim alanları için farklı bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları oluşturulabilir.

(3) Belirlenen kurul üyeleri hakkında etik ihlalinde bulduklarına dair kesinleşmiş bir adli veya idari karar veya tespit bulunmamalıdır.

(4) **(Değişik 22.11.2016 tarihli, 2016/26-02 sayılı Senato Kararı)** Etik kurallarına aykırı eylemi tespit edilen etik kurulu üyesinin görevi, bu konudaki Yönetim Kurulu kararının kendisine tebliği ile sona erer.

(5) Görev süresi biten bir üye aynı usulle yeniden seçilebilir. İzinsiz ve özürsüz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan veya en az altı ay süreyle izinli olan üyenin, üyeliği kendiliğinden sona erer. Herhangi bir nedenle boşalan üyelik için, aynı usulle yeni üye seçilir.

(6) Etik Kurul başkanı Rektör tarafından seçilir. Başkan kurul üyeleri arasından bir kişiyi başkan yardımcısı olarak seçer. Başkanın görevinin sona ermesiyle birlikte başkan yardımcılığı görevi de sona erer.

(7) **(Değişik 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı)** Etik Kurulun sekretaryası Hukuk Müşavirliği'nce yürütülür.

Etik Kurulun Görevleri

Madde 10- (1) Etik Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Üniversite tarafından kısmen veya tamamen desteklenen (önerilenler ve sonuçlananlar dâhil) veya Üniversite mensuplarınca gerçekleştirilen bilimsel araştırmaların, etiğe uygun yürütülmesini sağlayacak ilkeleri belirlemek, geliştirmek ve gerektiğinde değişiklik önerisinde bulunmak,
- b) Üniversite'nin bilimsel dergileri için yayın etiği ile ilgili olarak ilkeler belirlemek ve bunların geliştirilmesi için gerektiğinde değişiklik önerisinde bulunmak,
- c) Üniversite mensuplarınca yürütülen veya Üniversite tarafından kısmen veya tamamen desteklenen (önerilenler ve sonuçlananlar dâhil) araştırma projelerinin izlenmesi sürecinde ve Üniversite'nin bilimsel dergilerinde veya başka yayın organlarında yayımlanan veya yayın için gönderilen yazılarda tespit edilen veya dikkate sunulan etiğe aykırı davranışları, Rektörlüğün talebi üzerine incelemek, gerektiğinde uzman veya danışman görüşü almak, ilgili kişilerle yazışmalar yapmak, bilgi istemek ve görüş bildirmek,
- d) Üniversite'nin her türlü desteğinden yararlanmak üzere başvuran veya halen yararlanan kişilerin geçmiş araştırma, yayın, vb. etkinliklerini, bunların Üniversite ile ilintisine bakılmaksızın, ilgili birim veya kurumun istemi ve Rektörün onayı üzerine bilim etiği açısından inceleyip karara bağlamak; gerektiğinde danışman görüşü almak, ilgili kişilerle yazışmalar yapmak, bilgi istemek ve görüş bildirmek,
- e) Etik ihlal iddialarını incelemek, Etik Kurul tarafından doğrudan veya görevlendireceği danışmanlar aracılığıyla incelenen dosyalar ile ilgili komisyon ve raportörlerin raporlarını inceleyerek oluşturacağı sonuç raporunu bir ay içinde Rektörlüğe sunmak; görev kapsamı dışında olduğuna karar verilen dosyalar konusunda Rektörlüğü yazılı olarak bilgilendirmek,
- f) Sonuçlanan ve karara bağlanmış olan araştırma ve yayın etiğine aykırı davranışların Rektörlükçe ilgililere duyurulmasını sağlamak,

g) Akademik, araştırma ve yayın etiği konularında olası etik dışı davranışları ortadan kaldırmak için, ilgili birim ya da kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yaparak eğitici faaliyetler düzenlenmesini sağlamak üzere Rektörlüğe önerilerde bulunmak.

Etik Kurulun Toplantı Usul ve Esasları

Madde 11 – (1) Etik Kurulun toplantı ve karar nisabı, kurulu oluşturan üye tamsayısının yarısından fazlasıdır. Başkanın katılmadığı toplantılarda başkan yardımcısı, toplantılara başkanlık eder.

(2) Etik Kurul çalışmalarını bizzat yürütür; ancak gerektiğinde alanında uzman bilirkişilerden görüş alınması hususunu Rektörlüğe sunabilir.

(3) Aşağıdaki kişiler etik soruşturmalarda bilirkişi ve uzman olarak görevlendirilemez:

- a) İlgilinin lisansüstü tez danışmanları ve doçentlik jürilerinde görev almış öğretim üyeleri,
- b) İlgilinin kendi üniversitesinde görev yapan öğretim üyeleri,
- c) İlgilinin eşi ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) kan veya sıhrî hısımları,
- d) İlgili ile aralarında husumet bulunan kişiler.

(4) **(Değişik 22.11.2016 tarihli, 2016/26-02 sayılı Senato Kararı)**İlgilinin çalıştığı bilim alanında öğretim üyesi bulunmaması halinde, en yakın bilim alanında çalışan öğretim üyeleri arasından veya gerekli görülmesi halinde yakın alandan bilirkişi atanabilir. Birden fazla bilirkişi atanması halinde her bilirkişi ayrı rapor tanzim eder.

(5) Bilirkişiler dosya kendilerine ulaştığı andan itibaren en geç bir ay içerisinde konuya ilişkin raporu hazırlayıp gönderirler. **(Ek 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı)**Bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en çok bir ay uzatılabilir.

(6) Etik Kurul üyeleri kendileriyle ilgili veya kendilerinin daha önce birlikte çalışma yaptıkları kişilerle ilgili etik ihlali iddialarının görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

Etik Kurula Başvuru ve Çalışma Esasları

Madde 12 - (1) Etik ihlali iddiası içeren başvurular, doğrudan veya dekanlıklar ve müdürlükler aracılığıyla Rektörlüğe sunulur. Başvurular, Rektörlükçe inceleme yapılması için Kurul'a iletilir.

(2) Her başvuru için ayrı bir dosya açılır. Etik Kurulun inceleme sürecinde diğer kurum ve kuruluşlarla her türlü yazışmalar Rektörlük aracılığıyla yapılır.

(3) Hakkında etik ihlali iddiası bulunan kişiden iddialara ilişkin olarak savunma ve gerekli bilgi ve belgeler istenir. İlgili kişiler, bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunun bu yöndeki isteğinin kendilerine ulaştığı tarihten itibaren on beş gün içerisinde yazılı savunmalarını vermedikleri takdirde, Kurul, diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verir. Kurul, gerekli gördüğü hallerde savunmayı sözlü olarak da alabilir.

(4)**(Değişik 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı)** Üniversite'ye gönderilen ve etik ihlal iddiası içeren şikayet ve ihbar dilekçelerinde, kişilerin doçentlik başvuru sürecinin devam ettiğinin de belirtilmesi halinde hakkında etik ihlal iddiası, bulunan kişinin devam eden bir doçentlik başvurusunun bulunup bulunmadığı hususu derhal Üniversitelerarası Kurul Başkanlığından sorulur. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığınca devam eden doçentlik başvurusunun bulunduğu bildirilmesi halinde iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına gönderilir.

(5)**(Değişik 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı)** Hazırlanan raporlar, Etik Kurulda tartışmaya açıldıktan sonra oylanır ve kesin rapor kurul üyelerince imzalanır. Karara muhalif kalan üye karşı oy gerekçesini yazmak zorundadır. İnceleme sonuçlarını içeren kurul kararları Rektörlüğe sunulur. İntihal ve haksız yazarlık eylemlerinin gerçekleşmesi hallerinde asıl müellifin rıza göstermesi ilgilileri sorumluluktan kurtarmaz. Etik ihlali saptanan kişilerle ilgili olarak Rektörlük gerekli adli ve idari işlemleri başlatır. Etik ihlali iddiasında bulunan kişi ve kuruluşlar, başvuruları ile ilgili olarak alınan kararlar hakkında Rektörlük tarafından ilgili birim ve kurumlarla birlikte bilgilendirilir.

(6) (**Değişik 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı**) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurularınca alınan nihai kararlar inceleme raporu niteliğinde olup, bu kararlar onaylanmak ya da başka bir karar alınmak üzere rektöre sunulur.

(7) (**Ek 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı**) Başka kuruluşlarca yapılmış ya da yapılmakta olan inceleme ve soruşturmalar, bu düzenleme kapsamında yapılacak etik ihlali incelemelerine engel oluşturmaz.

(8) (**Ek 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı**) Kurul üyeleri, uzman ve bilirkişiler yaptıkları soruşturma ile ilgili edindikleri bilgi ve belgeleri Rektörlüğün izni olmaksızın açıklayamazlar.

(9) (**Ek 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı**) Etiğe aykırı eylemlerin gerçekleşmesi halinde asıl müellif, zarar gören veya hakları olumsuz etkilenen kişi ve kuruluşların rıza göstermesi ilgililerin sorumluluğunun ortadan kaldırmaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Sorumluluklar

Madde 13- Üniversitedeki araştırmacıların, öğrencilerin, hizmet ve destek personelinin, tez danışmanlarının, araştırma yöneticilerinin, birim yöneticilerinin ve Rektörün bu Yönerge ile ilgili sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir:

a) Araştırmacılar, öğrenciler, hizmet ve destek personeli: Araştırmacılar, öğrenciler, hizmet ve destek personeli, bilimsel araştırma etiği normları hakkında bilgilenecek ve çalışmalarında bu normlara uymakla sorumludurlar. Lisansüstü öğrencileri ve tıpta uzmanlık öğrencileri, tez çalışmalarına başlamadan önce, bilimsel araştırma ve yayın etiği konusunda tez danışmanlarınca bilgilendirilirler.

b) Tez Danışmanları: Tez danışmanları, bilimsel araştırma yöneticilerinin sorumluluklarını taşırlar ve öğrencileri için üstün nitelikli ve dürüst öğretim üyesi örneği olmakla yükümlüdürler.

c) Araştırma Yöneticileri: Bilimsel araştırma yöneticileri, yönettikleri araştırma faaliyetleri içinde yer alan araştırmacılar ile hizmet ve destek veren personelin çalışmalarından ve araştırmaların yüksek nitelikte ve etik normlar çerçevesinde olmasından, verilerin ve araştırma sonuçlarının düzenli bir şekilde toplanmasından, araştırma grubundaki araştırmacıların çalışmalarının ve elde ettikleri sonuçların karşılıklı olarak kontrol edilmesinden, verilerin, sonuçların ve tasarımların kontrolünden ve en az 5(beş) yıl saklanmasından birinci derecede sorumludurlar. Bilimsel araştırma yöneticileri, denetimi altında çalışan araştırmacı ve personele yükümlülüklerini ve sorumluluklarını açık bir şekilde bildirmek ve uymalarını sağlamakla yükümlüdürler.

d) Anabilim Dalı Başkanları: Anabilim Dalı Başkanları, anabilim dalı öğretim elemanlarının bilimsel araştırma etiği normları hakkında bilgilendirilmelerinden ve anabilim dalında

yürütülen araştırma faaliyetlerinde bu normların uygulanması ile uyulmasının kontrolünden ve kusurlu davranışta bulunanların Bölüm Başkanlığına bildirilmesinden sorumludurlar.

e)Bölüm Başkanları: Bölüm Başkanları, bölüm öğretim elemanlarının bilimsel araştırma etiği normları hakkında bilgilendirilmelerinden ve bölümlerde yürütülen araştırma faaliyetlerinde bu normların uygulanması ile uyulmasının kontrolünden ve kusurlu davranışta bulunanların ilgili Dekanlık veya Müdürlüğe bildirilmesinden sorumludurlar.

Dekan ve Müdürler: Fakülte Dekanları ile Enstitü, Konservatuar, Yüksekokul ve Meslek Yüksekokulu Müdürleri, öğretim elemanlarının bilimsel araştırma etiği normları hakkında bilgilendirilmelerinden, bu normların yöneticiliğini yaptıkları fakülte, enstitü, yüksekokul veya meslek yüksekokulu bünyesindeki tüm birimlerde uyum içinde uygulanmasından ve kusurlu davranışta bulunanların Rektörlüğe bildirilmesinden sorumludurlar.

f) Rektör: Rektör, bilimsel araştırma etiği normlarının Üniversite bünyesindeki tüm birimlerde uygulanmasından ve kusurlu davranışta bulunanlar hakkında gerekli işlemlerin başlatılmasından sorumludur.

İdari Tedbirler

Madde 14- Etiğe aykırı davranışı kanıtlanan öğretim elemanları ve araştırmacılar hakkında fiilin ağırlığına göre, araştırma ve yayınla ilgili yasa, yönetmelik ve diğer yönergelerde öngörülen hükümlere aykırılık oluşturmayacak şekilde görüşü alınarak aşağıdaki idari tedbirlerin bir kısmı ya da tamamının uygulanması önerilir:

a)Etiğe aykırı davranışı tespit edilen araştırmacı veya araştırmacıların yürütmekte oldukları projeler iptal edilir veya proje başvuruları işleme alınmaz.

b) Üniversite dergilerinde yayınlanmış makalelerden yayın etiğine aykırı hususlar içerdiği ispatlananlar, geri çekilmiş sayılır ve bu husus dergide gerekçesi ile birlikte açıklanır.

c) Etiğe aykırı davranışı ispatlanan araştırmacılara/yazarlara/destek başvurusu sahiplerine, karar tarihinden başlayarak üç yıla kadar Üniversite birimlerince herhangi bir destek verilmez. Bu kişiler aynı süreyle, Üniversite dergi ve kitaplarında yayın ve Üniversite tarafından düzenlenen ya da desteklenen toplantılarda sunum yapamazlar.

d) Tespit edilen etik ihlalleri ve bunların niteliği, etiğe aykırı davranışı ispatlanan araştırmacı/yazar/ destek başvurusu sahiplerinin birim, kurum veya kuruluşlarının yanı sıra ilgili meslek kuruluşlarına, fon sağlayan ve/veya destek veren kişi ve kurumlara, ilgili kongre ve sempozyum düzenleme kurullarına, etiğe aykırı yayının yapıldığı dergi editörüne, vb. kişi ve kuruluşlara Rektörlük tarafından yazılı olarak bildirilir.

e) Etiğe aykırı davranışta bulunanlar, karar tarihinden başlayarak bir yıldan beş yıla kadar süreyle, Üniversite bünyesinde lisansüstü düzeyde yeni bir danışmanlık görevi ve yüksek lisans ve/veya doktora jürisi görevi üstlenemezler.

f) Etiğe aykırı davranışı kanıtlanarlardan Üniversite personeli olanlar hakkında, Rektörlük ilgili mevzuat uyarınca işlem yapar; diğer kişiler hakkında ise, Üniversite bünyesinde görev verilmez ve gerekli işlemlerin yapılması hususunda bağlı oldukları kurum/kuruluşlara bilgi verilir.

g) **(Ek 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı)** Etiğe aykırı eyleme konu olan eserle daha önce akademik unvan elde edilmiş ise kişi hakkında yapılan işlemler sonucunda alınan etik ihlal kararı sebebiyle bu unvanın geri alınıp alınmayacağı hususunda işlem yapılmak üzere Rektörlüğe bilgi verilir.

ğ) **(Ek 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı)** Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı bir eylemin tespit edilmesi halinde ilgili yayının ortak yazarlarının görev yaptıkları

kamu kurumuna da bilgi verilmek üzere rektörlüğe bildirilir.

h) (**Ek 07.02.2017 tarihli, 2017/04-01 sayılı Senato Kararı**) Etik ihlal kararları en geç bir ay içerisinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilir.

Zamanaşımı

Madde 15 – (1) İntihal ve sahtecilik şeklindeki etik ihlallerinde inceleme başlatılması herhangi bir süre sınırlamasına tabi değildir. Ancak bunların haricindeki etik ihlallerinde eylemin gerçekleştiği tarihten itibaren on yıl geçtikten sonra etik inceleme yapılamaz.

(2) İntihal ve sahtecilik haricindeki diğer etik ihlallerinde, etik ihlal teşkil eden eylemin öğrenildiği tarihten itibaren iki yıl içinde etik inceleme başlatılmaması halinde etik ihlal iddiası incelenemez.

Gizlilik

Madde 16 – (1) Etik Kurul kararları, genel düzenlemeler dışında gizlidir, etik kurulların tespitleri hakkında bu yönergede belirtilen kişi ve kuruluşlar ile başvuru sahibinden başkasına bilgi verilmez.

Yeniden başvuru

Madde 17 – (1) Etik Kurulda incelenen bir eser hakkında aynı iddialarla yapılan mükerrer başvurular dikkate alınmaz.

Etik ihlallerine ilişkin kayıtlar

Madde 18 – (1) Yukarıda sayılan etik ihlal türlerinden birini gerçekleştirdiğine karar verilen kişilere ilişkin karar ve belgeler Rektörlük tarafından gizlilik ilkesine riayet edilmek suretiyle uygun bir şekilde dosyalanıp saklanır.

Yürürlük

Madde 19 – (1) Bu Yönerge, senato tarafından kabul tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 20– (1) Bu Yönerge hükümlerini Rektör yürütür.

